

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Філософський факультет
Кафедра політології

Куречко Ірина Ігорівна

**Методичні рекомендації та матеріали для вивчення
навчальної дисципліни**

«ПОЛІТИЧНІ РІШЕННЯ»

для студентів третього року навчання спеціальності 052 «Політологія»
освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» (денна форма навчання)

Львів
2019–2020 н.р.

Затверджено на засіданні кафедри політології
Протокол № 1 від 26 серпня 2022 року

Схвалено Вченою радою філософського факультету
Протокол № 271/7 від 26 серпня 2022 року

ЗМІСТ

1. Вступ. Опис навчальної дисципліни	3
2. Мета та завдання, компетентності та результати навчальної дисципліни	4
3. Семестровий план і структура навчальної дисципліни	6
4. Основна та додаткова література навчальної дисципліни	7
5. Теми та зміст лекційних занять навчальної дисципліни	8
6. Теми та зміст семінарських/практичних занять навчальної дисципліни. Література	10
7. Завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни.....	15
8. Кредитно-модульна система оцінювання знань студентів.....	16
9. Розподіл балів, що присвоюється студентам.....	17
10. Контрольні питання для підсумкового контролю (іспиту)	17

1. Вступ. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <hr/> 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Нормативна в межах спеціалізації «Політичний аналіз і консалтинг»
	Спеціальність <hr/> 052 «Політологія»	
Модулів – 2		<i>Рік підготовки:</i>
Змістових модулів – 2		3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – немає		<i>Семестр</i>
Загальна кількість годин – 90		5-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студентів – 1,6	Освітньо-кваліфікаційний рівень: перший (бакалаврський)	<i>Лекції</i>
		32 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>
		32 год.
		<i>Лабораторні</i>
		0 год.
		<i>Самостійна робота</i>
		26 год.
<i>Індивідуальні завдання: 0 год.</i>		
<i>Вид контролю: іспит</i>		

2. Мета та завдання, компетентності та результати навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Політичні рішення» – це є нормативним курсом в межах спеціалізації «Політичний аналіз і консалтинг», що вивчається студентами третього курсу філософського факультету спеціальності 052 «Політологія». Навчальний курс розрахований на 90 годин та вивчається у п'ятому семестрі. Дисципліна є важливим елементом у вивченні специфіки політичних рішень, особливостей та етапів їхнього прийняття, оскільки саме через політичні рішення влада втілює свою волю в управлінський процес, тим самим надаючи йому певного динамізму. Особливий наголос в межах цієї дисципліни робиться на аналізі теорій прийняття політичних рішень, в межах яких відбувається пошук оптимальної моделі прийняття рішень. У структурі годин курсу виокремлено такі складові: лекційні заняття – 32 год.; семінарські заняття – 32 год., самостійна робота – 26 год.

Навчальна дисципліна «Політичні рішення» присвячена дослідженню сутності і природи політичних рішень, які відіграють важливу роль у політичній діяльності та є невід'ємними елементами в процесі реалізації політичною владою своєї мети. В навчальному курсі розкрито специфіку політичних рішень у їхньому порівнянні з іншими видами рішень, також проаналізовано теоретичні та прикладні аспекти дослідження прийняття політичних рішень. Дисципліна розроблена як міждисциплінарна, зокрема з використанням напрацювань політології, державного управління, теорії міжнародних відносин, психології. Навчальний курс складається з двох змістовних модулів, кожен з яких включає низку тем. У рамках першого модуля заплановане ознайомлення студентів із суттю політичного рішення, його структурою та підходами щодо розуміння процесу прийняття та реалізації політичних рішень; функціями політичних рішень, чинниками, що впливають на їх прийняття та методами ухвалення політичних рішень; теоріями прийняття політичних рішень (зокрема, біхевіористською теорією Г. Лассуела, теорією «обмеженої раціональності» Г. Саймона, інкременталізмом Ч. Ліндблома, «нормативно-оптимальною» моделлю І. Дрора, моделлю «змішаного сканування» А. Етціоні, теорією динамічного циклу (Д. Андерсон, Б. Дженкінс), теорією організаційного інституціоналізму (Д. Марч, Д. Олсен), теорією всеосяжної раціональності (Дж. Бьюкенен, К. Ерроу, Е. Даунс), теорією групової репрезентації (Р. Даль, Ф. Шміттер)).

Другий модуль охоплює теми, присвячені: моделям і технологіям прийняття політичних рішень (зокрема, класичним та альтернативним моделям); типам політичних рішень, де розглядатимуться різні критерії їхньої класифікації; етапам прийняття політичних рішень, їхній характеристиці; особливостям побудови політичного порядку денного при прийнятті політичних рішень; участі громадськості у процесі прийняття політичних рішень (зокрема, ролі публічних консультацій при ухваленні політичних рішень); транспарентності політичних рішень, їхнім особливостям в епоху глобалізації політики. Студентам буде представлено огляд специфіки вироблення та аналізу альтернатив рішення; особливостей прийняття політичних та адміністративних рішень, а також специфіки політичних рішень в Україні.

Метою вивчення вибіркової дисципліни «Політичні рішення» є ознайомлення студентів із теоретичними засадами дослідження політичних рішень, а також особливостями їхньої підготовки, прийняття та реалізації в політичному житті.

Завдання курсу:

- розуміння суті, структури, функцій та методів політичного рішення;
- знання основних підходів до розуміння процесу прийняття та реалізації політичного рішення;
- аналіз чинників, що впливають на прийняття політичних рішень;
- розуміння теорій прийняття політичних рішень;
- знання моделей та технологій прийняття політичних рішень;
- розуміння і вміння характеризувати основні типи політичних рішень;
- знання основних етапів прийняття політичних рішень;

- аналіз особливостей побудови політичного порядку денного;
- дослідження особливостей участі громадськості у прийнятті політичних рішень, їхньої транспарентності;
- аналіз специфіки політичних рішень в епоху глобалізації;
- знання особливостей прийняття адміністративних рішень;
- дослідження політичних рішень в Україні.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Політичні рішення» студент буде:

знати:

- суть, структуру, функції політичних рішень;
- підходи щодо розуміння процесу прийняття та реалізації політичних рішень;
- теорії, моделі та технології прийняття політичних рішень;
- типи політичних рішень;
- етапи прийняття політичних рішень;
- особливості участі громадськості у прийнятті політичних рішень;
- етапи побудови політичного порядку денного;
- специфіку політичних рішень в Україні.

вміти:

- застосовувати сучасну методологію аналізу політичних рішень;
- визначати специфіку політичних рішень в глобалізованому світі;
- орієнтуватися в особливостях політичних та адміністративних політичних рішень;
- самостійно виявляти і оцінювати ефективність прийнятих політичних рішень;

виробляти та аналізувати альтернатив рішення.

Крім того, в результаті успішного проходження навчальної дисципліни «Політичні рішення» студент набуде:

Спеціальні (фахові) компетентності:

- знання та розуміння теоретичних основ державного управління, діяльності політичної влади та місцевого самоврядування в країнах світу та Україні;
- знання та розуміння основних форм, способів і засобів політичного консалтингу та вміння застосувати їх у практичній діяльності політолога-консультанта;
- розуміння сутності PR і його ролі у політичній сфері, вміння застосувати на практиці технологій ефективного PR на різних рівнях політики;
- здатність розробляти ефективні політичні рішення на основі існуючих теоретичних моделей з урахуванням особливостей розвитку політичної системи.

Програмні результати навчання після вивчення навчальної дисципліни «Політичні рішення»:

- мати навички організації аналітичної та консультаційної діяльності в державних та недержавних структурах;
- розв'язувати проблеми та розробляти політичні рішення в кризових ситуаціях на місцевому, національному та міжнародному рівнях;
- аналізувати стан та особливості протікання політичних процесів в різних політичних режимах.

3. Семестровий план і структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
		л.	п./с.	лаб.	інд.	ср.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1						
Тема 1. Політичні рішення: сутність та особливості.	5,5	2	2	-	-	1,5
Тема 2. Теоретичні засади дослідження політичних рішень.	5,5	2	2	-	-	1,5
Тема 3. Теорії прийняття політичних рішень.	12	4	4	-	-	4
Тема 4. Підходи до прийняття політичних рішень у західній політичній думці.	12	4	4	-	-	4
Тема 5. Моделі та технології прийняття політичних рішень.	5,5	2	2	-	-	1,5
Разом – Змістовний модуль 1	40,5	14	14	-	-	12,5
Змістовий модуль 2						
Тема 6. Типи політичних рішень.	5,5	2	2	-	-	1,5
Тема 7. Етапи прийняття політичних рішень, їхня характеристика.	5,5	2	2	-	-	1,5
Тема 8. Особливості побудови політичного порядку денного.	5,5	2	2	-	-	1,5
Тема 9. Участь громадськості у прийнятті політичних рішень.	5,5	2	2	-	-	1,5
Тема 10. Транспарентність політичних рішень.	5,5	2	2	-	-	1,5
Тема 11. Глобалізація і прийняття політичних рішень.	5,5	2	2	-	-	1,5
Тема 12. Вироблення та аналіз альтернатив рішення.	5,5	2	2	-	-	1,5
Тема 13. Особливості прийняття політичних та адміністративних рішень.	5,5	2	2	-	-	1,5
Тема 14. Політичні рішення в Україні.	5,5	2	2	-	-	1,5
Разом – Змістовний модуль 2	49,5	18	18	-	-	13,5
РАЗОМ	90	32	32	-	-	26

4. Основна та додаткова література навчальної дисципліни

Основна література:

1. Валевський О.Л. Державна політика в Україні: методологія аналізу, стратегія, механізми впровадження: Моногр. К.: НІСД, 2001. 242 с
2. Жовковська Т.Т. Методологія прийняття управлінських рішень за рефлексивного підходу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. Вип. 19. С. 146–151
3. Новакова О.В., Пашина Н.П. Аналіз державної політики: навчальний посібник. Луганськ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2013. 216 с.
4. Чабанна М.В. Основні підходи до аналізу прийняття політичних рішень у західній політичній науці. *Наукові записки*. 2009. Т. 95. С. 42–46
5. Barbara Vis. Prospect Theory and Political Decision Making. *Political Studies Review*. 2011. №9(3). pp. 334–343

Додаткова література:

1. Беглиця В.П., Ярошенко В.М. Місце публічних консультацій у прийнятті політичних рішень. *Наукові праці. Політологія*. 2014. Вип. 236. Т. 248. С. 64–70
2. Вайер А. М. Місце політичних рішень в процесі розвитку сучасної України. *Актуальні проблеми політики*. 2019. Вип. 63. С. 194–205
3. Вінникова Н.А. Проблема транспарентності політичних рішень. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2015. Вип. 17. С. 93–98
4. Мазур О.Г. Політичне рішення і процес його прийняття: специфіка національних та суспільно-політичних умов. *Вісник СевНТУ: зб. наук. пр. Серія: Політологія*. Севастополь. 2013. Вип. 145. С. 128–132
5. Манжола П.Г. Форми участі громадськості у діяльності органів влади та прийнятті політичних рішень. *Стратегічні пріоритети*. 2007 р. №4(5). С. 13–18
6. Подвірна Н. С. Вплив процесу глобалізації на прийняття політичних рішень. *Вісник Дніпропетровського університету*. 2016. № 3. С. 65–74
7. Подвірна Н. Специфіка механізму ухвалення політичних рішень в Україні у період трансформаційних процесів. *Вісник Львів. ун-ту. Сер. Філософські науки*. 2010. Вип. 13. С. 180–187.
8. Примуш М. Процес глобалізації і прийняття політичних рішень. *Український науковий журнал «Освіта регіону»*. 2011. №1. С. 137–142.
9. Сергієнко Т.І. Особливості та технології прийняття і впровадження політичних рішень в умовах сьогодення. *Гуманітарний вісник ЗДІА*. 2017. Вип. 69. С.189–194
10. Köchler H. Decision-making procedures of the European institutions and democratic legitimacy. How can democratic citizenship be exercised at transnational level? Concepts of democratic citizenship. Council of Europe, 2000. pp. 147–162.

Інтернет-джерела:

1. Вінникова Н.А. Політичне рішення в системі багаторівневого управління. Режим доступу: <https://periodicals.karazin.ua/politology/article/view/3199/2773>
2. Вінникова Н.А. Сутність політичного рішення: від традиції до новації. Режим доступу: <https://social-science.uu.edu.ua/article/340>
3. Драшкович А.І. Особливості легітимації владного рішення в умовах демократичного переходу. Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/50593554.pdf>
4. Драшкович А. Політична участь громадян в процесі прийняття владних рішень. *Політологічні записки*. 2013. № 7. Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Polzap_2013_7_28

5. Олійник М.О. Політичне рішення як складова взаємодії влади та суспільства. Режим доступу: https://studies.in.ua/pravo/Polzap_2013_7_31.pdf

5. Теми та зміст лекційних занять навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Тема 1. Політичні рішення: сутність та особливості.

Поняття політичного рішення, його відмінності від інших видів рішень. Структура політичних рішень. Підходи щодо розуміння процесу прийняття та реалізації політичних рішень.

Основні поняття: політичні рішення, влада, управління, механізм, політичний процес, лідер, результат.

Тема 2. Теоретичні засади дослідження політичних рішень.

Функції політичних рішень. Чинники, що впливають на прийняття політичних рішень. Методи ухвалення політичних рішень.

Основні поняття: управління, політичні рішення, альтернатива, політика, держава, адміністрування, функції, оцінка ефективності.

Тема 3. Теорії прийняття політичних рішень.

Біхевіористська теорія Г. Лассуела. Теорія «обмеженої раціональності» Г. Саймона. Інкременталізм Ч. Ліндблома. «Нормативно-оптимальна» модель І. Дрора. Модель «змішаного сканування» А. Етціоні.

Основні поняття: біхевіоризм, політичне рішення, теорія, модель, політико-управлінський цикл, фаза прийняття рішення.

Тема 4. Підходи до прийняття політичних рішень у західній політичній думці.

Теорія динамічного циклу (Д. Андерсон, Б. Дженкінс). Теорія організаційного інституціоналізму (Д. Марч, Д. Олсен). Теорія всеосяжної раціональності (Дж. Бьюкенен, К. Ерроу, Е. Даунс). Теорія групової репрезентації (Р. Даль, Ф. Шміттер).

Основні поняття: теорія, раціональність, інституціоналізм, політичне рішення, групова репрезентація, влада, громадянське суспільство.

Тема 5. Моделі та технології прийняття політичних рішень.

Класичні моделі процесу прийняття рішень. Альтернативні моделі «політико-управлінських потоків» Д.Кінгдона і «раундів» Г.Тейсмана. Моделі прийняття політичних рішень за Г.Саймоном. Технологія підготовки, прийняття і реалізації політичних рішень.

Основні поняття: технологія, прийняття політичного рішення, класичні та альтернативні моделі, державне управління, політико-управлінські потоки.

Змістовий модуль 2

Тема 6. Типи політичних рішень.

Критерії класифікації політичних рішень. Локальні і національні рішення. Особливості міжнародних політичних рішень.

Основні поняття: політичні рішення, міжнародне середовище, локальний політичний процес, загальнодержавне рішення, влада, громадяни.

Тема 7. Етапи прийняття політичних рішень, їхня характеристика.

Стадії та стилі прийняття політичних рішень. Правила ухвалення політичних рішень. Схема прийняття політичних рішень за Д. Веймером та А. Вайнінгом.

Основні поняття: стиль прийняття політичного рішення, етапи, управлінський процес, результат, альтернатива, перебіг подій, динамізм, схема.

Тема 8. Особливості побудови політичного порядку денного.

Сутність політичного порядку денного. Етапи формування політичного порядку денного. Визначення проблем.

Основні поняття: порядок денний, графік, політичне рішення, планування, проблематика, результативність, наслідки.

Тема 9. Участь громадськості у прийнятті політичних рішень.

Публічні консультації і їхня роль в ухваленні політичних рішень. Світовий досвід вивчення участі громадськості у процесі вироблення політичних рішень. Залучення громадян до процесу прийняття політичних рішень в Україні.

Основні поняття: громадськість, публічні консультації, участь громадян, політичне рішення, громадська думка, вплив, можливості, політичний процес, управління.

Тема 10. Транспарентність політичних рішень.

Відкритість і публічність політичних рішень. Фактори, що обумовлюють взаємозв'язок транспарентності й легітимності політичних рішень. Причини і наслідки обмеження транспарентності політичного рішення. Ефективність політичних рішень.

Основні поняття: транспарентність, відкритість, прозорість, ефективність, політичне рішення, легітимність, криза, публічність, доступ до інформації.

Тема 11. Глобалізація і прийняття політичних рішень.

Глобалізація політики і перспективи її розвитку. Вплив процесу глобалізації на прийняття політичних рішень. Специфіка прийняття політичних рішень в зовнішній політиці.

Основні поняття: глобалізація, міжнародне середовище, зовнішня політика, політичне рішення, міжнародні організації, управління, влада.

Тема 12. Вироблення та аналіз альтернатив рішення.

Організаційні складові процесу вироблення альтернатив. Вибір альтернатив. Метод «мозкового штурму». Метод «Дельфі».

Основні поняття: альтернатива, вибір, метод, політичне рішення, вплив, громадськість, наслідки, ефективність, результативність.

Тема 13. Особливості прийняття політичних та адміністративних рішень.

Особливості прийняття рішень у сфері державної політики. Специфіка прийняття урядових рішень. Адміністративні рішення.

Основні поняття: адміністративні рішення, державне управління, політика, влада, керівництво, парламент, уряд, Президент, політичне лідерство, альтернатива, громадяни.

Тема 14. Політичні рішення в Україні.

Специфіка владно-політичних рішень в Україні. Місце політичних рішень в процесі розвитку сучасної України. Політичні рішення під час українсько-російської війни.

Основні поняття: владно-політичне рішення, криза, війна, демократизація, трансформація, реформи, стадії, конфлікт, альтернатива, керівництво.

6. Теми та зміст семінарських/практичних занять навчальної дисципліни. Література

Змістовий модуль 1

Тема 1. Політичні рішення: сутність та особливості (2 год).

1. Поняття політичного рішення, його відмінності від інших видів рішень.
2. Структура політичних рішень.
3. Підходи щодо розуміння процесу прийняття та реалізації політичних рішень.

Основні поняття: політичні рішення, влада, управління, механізм, політичний процес, лідер, результат.

Література:

1. Вінникова Н.А. Політичне рішення в системі банаторівневого управління. Режим доступу: <https://periodicals.karazin.ua/politology/article/view/3199/2773>
2. Олійник М.О. Політичне рішення як складова взаємодії влади та суспільства. Режим доступу: https://studies.in.ua/pravo/Polzap_2013_7_31.pdf
3. Сергієнко Т.І. Особливості та технології прийняття і впровадження політичних рішень в умовах сьогодення. *Гуманітарний вісник ЗДІА*. 2017. Вип. 69. С.189–194

Тема 2. Теоретичні засади дослідження політичних рішень (2 год).

1. Функції політичних рішень.
2. Чинники, що впливають на прийняття політичних рішень.
3. Методи ухвалення політичних рішень.

Основні поняття: управління, політичні рішення, альтернатива, політика, держава, адміністрування, функції, оцінка ефективності.

Література:

1. Мазур О.Г. Політичне рішення і процес його прийняття: специфіка національних та суспільно-політичних умов. *Вісник СевНТУ: зб. наук. пр. Серія: Політологія*. Севастополь. 2013. Вип. 145. С. 128–132
2. Чабанна М.В. Основні підходи до аналізу прийняття політичних рішень у західній політичній науці. *Наукові записки*. 2009. Т. 95. С. 42–46
3. Barbara Vis. Prospect Theory and Political Decision Making. *Political Studies Review*. 2011. №9(3). pp. 334–343

Тема 3. Теорії прийняття політичних рішень (4 год.).

1. Біхевіористська теорія Г. Лассуела.
2. Теорія «обмеженої раціональності» Г. Саймона.
3. Інкременталізм Ч. Ліндблома.
4. «Нормативно-оптимальна» модель І. Дрора.
5. Модель «змішаного сканування» А. Етціоні.

Основні поняття: біхевіоризм, політичне рішення, теорія, модель, політико-управлінський цикл, фаза прийняття рішення.

Література:

1. Вінникова Н.А. Сутність політичного рішення: від традиції до новації. Режим доступу: <https://social-science.uu.edu.ua/article/340>

2. Новакова О.В., Пашина Н.П. Аналіз державної політики: навчальний посібник. Луганськ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2013. 216 с.
3. Чабанна М.В. Основні підходи до аналізу прийняття політичних рішень у західній політичній науці. *Наукові записки*. 2009. Т. 95. С. 42–46

Тема 4. Підходи до прийняття політичних рішень у західній політичній думці (4 год.).

1. Теорія динамічного циклу (Д. Андерсон, Б. Дженкінс).
2. Теорія організаційного інституціоналізму (Д. Марч, Д. Олсен).
3. Теорія всеосяжної раціональності (Дж. Бьюкенен, К. Ерроу, Е. Даунс).
4. Теорія групової репрезентації (Р. Даль, Ф. Шміттер).

Основні поняття: теорія, раціональність, інституціоналізм, політичне рішення, групова репрезентація, влада, громадянське суспільство.

Література:

1. Вінникова Н.А. Сутність політичного рішення: від традиції до новації. Режим доступу: <https://social-science.uu.edu.ua/article/340>
2. Barbara Vis. Prospect Theory and Political Decision Making. *Political Studies Review*. 2011. №9(3). pp. 334–343
3. Köchler H. Decision-making procedures of the European institutions and democratic legitimacy. How can democratic citizenship be exercised at transnational level? Concepts of democratic citizenship. Council of Europe, 2000. pp. 147–162

Тема 5. Моделі та технології прийняття політичних рішень (2 год).

1. Класичні моделі процесу прийняття рішень.
2. Альтернативні моделі «політико-управлінських потоків» Д.Кінгдона і «раундів» Г.Тейсмана.
3. Моделі прийняття політичних рішень за Г.Саймоном.
4. Технологія підготовки, прийняття і реалізації політичних рішень.

Основні поняття: технологія, прийняття політичного рішення, класичні та альтернативні моделі, державне управління, політико-управлінські потоки.

Література:

1. Вінникова Н.А. Політичне рішення в системі багаторівневого управління. Режим доступу: <https://periodicals.karazin.ua/politology/article/view/3199/2773>
2. Сергієнко Т.І. Особливості та технології прийняття і впровадження політичних рішень в умовах сьогодення. *Гуманітарний вісник ЗДІА*. 2017. Вип. 69. С.189–194
3. Barbara Vis. Prospect Theory and Political Decision Making. *Political Studies Review*. 2011. №9(3). pp. 334–343

Змістовий модуль 2

Тема 6. Типи політичних рішень (2 год).

1. Критерії класифікації політичних рішень.
2. Локальні і національні рішення.
3. Особливості міжнародних політичних рішень.

Основні поняття: політичні рішення, міжнародне середовище, локальний політичний процес, загальнодержавне рішення, влада, громадяни.

Література:

1. Жовковська Т.Т. Методологія прийняття управлінських рішень за рефлексивного підходу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. Вип. 19. С. 146–151
2. Мазур О.Г. Політичне рішення і процес його прийняття: специфіка національних та суспільно-політичних умов. *Вісник СевНТУ: зб. наук. пр. Серія: Політологія*. Севастополь. 2013. Вип. 145. С. 128–132
3. Köchler H. Decision-making procedures of the European institutions and democratic legitimacy. How can democratic citizenship be exercised at transnational level? Concepts of democratic citizenship. Council of Europe, 2000. pp. 147–162.

Тема 7. Етапи прийняття політичних рішень, їхня характеристика (2 год).

1. Стадії та стилі прийняття політичних рішень.
2. Правила ухвалення політичних рішень.
3. Схема прийняття політичних рішень за Д. Веймером та А. Вайнінгом.

Основні поняття: стиль прийняття політичного рішення, етапи, управлінський процес, результат, альтернатива, перебіг подій, динамізм, схема.

Література:

1. Вінникова Н.А. Політичне рішення в системі багаторівневого управління. Режим доступу: <https://periodicals.karazin.ua/politology/article/view/3199/2773>
2. Новакова О.В., Пашина Н.П. Аналіз державної політики: навчальний посібник. Луганськ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2013. 216 с.
3. Köchler H. Decision-making procedures of the European institutions and democratic legitimacy. How can democratic citizenship be exercised at transnational level? Concepts of democratic citizenship. Council of Europe, 2000. pp. 147–162.

Тема 8. Особливості побудови політичного порядку денного (2 год).

1. Сутність політичного порядку денного.
2. Етапи формування політичного порядку денного.
3. Визначення проблем.

Основні поняття: порядок денний, графік, політичне рішення, планування, проблематика, результативність, наслідки.

Література:

1. Вінникова Н.А. Сутність політичного рішення: від традиції до новації. Режим доступу: <https://social-science.uu.edu.ua/article/340>
2. Новакова О.В., Пашина Н.П. Аналіз державної політики: навчальний посібник. Луганськ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2013. 216 с.
3. Barbara Vis. Prospect Theory and Political Decision Making. *Political Studies Review*. 2011. №9(3). pp. 334–343

Тема 9. Участь громадськості у прийнятті політичних рішень (2 год).

1. Публічні консультації і їхня роль в ухваленні політичних рішень.
2. Світовий досвід вивчення участі громадськості у процесі вироблення політичних рішень.
3. Залучення громадян до процесу прийняття політичних рішень в Україні.

Основні поняття: громадськість, публічні консультації, участь громадян, політичне рішення, громадська думка, вплив, можливості, політичний процес, управління.

Література:

1. Беглиця В.П., Ярошенко В.М. Місце публічних консультацій у прийнятті політичних рішень. *Наукові праці. Політологія*. 2014. Вип. 236. Т. 248. С. 64–70
2. Драшкович А. Політична участь громадян в процесі прийняття владних рішень. *Політологічні записки*. 2013. № 7. Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Polzap_2013_7_28
3. Манжола П.Г. Форми участі громадськості у діяльності органів влади та прийнятті політичних рішень. *Стратегічні пріоритети*. 2007 р. №4(5). С. 13–18

Тема 10. Транспарентність політичних рішень (2 год).

1. Відкритість і публічність політичних рішень.
2. Фактори, що обумовлюють взаємозв'язок транспарентності й легітимності політичних рішень.
3. Причини і наслідки обмеження транспарентності політичного рішення.
4. Ефективність політичних рішень.

Основні поняття: транспарентність, відкритість, прозорість, ефективність, політичне рішення, легітимність, криза, публічність, доступ до інформації.

Література:

1. Вінникова Н.А. Проблема транспарентності політичних рішень. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2015. Вип. 17. С. 93–98
2. Драшкович А.І. Особливості легітимації владного рішення в умовах демократичного переходу. Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/50593554.pdf>
3. Мазур О.Г. Політичне рішення і процес його прийняття: специфіка національних та суспільно-політичних умов. *Вісник СевНТУ: зб. наук. пр. Серія: Політологія*. Севастополь. 2013. Вип. 145. С. 128–132

Тема 11. Глобалізація і прийняття політичних рішень (2 год).

1. Глобалізація політики і перспективи її розвитку.
2. Вплив процесу глобалізації на прийняття політичних рішень.
3. Специфіка прийняття політичних рішень в зовнішній політиці.

Основні поняття: глобалізація, міжнародне середовище, зовнішня політика, політичне рішення, міжнародні організації, управління, влада.

Література:

1. Подвірна Н. С. Вплив процесу глобалізації на прийняття політичних рішень. *Вісник Дніпропетровського університету*. 2016. № 3. С. 65–74
2. Примуш М. Процес глобалізації і прийняття політичних рішень. *Український науковий журнал «Освіта регіону»*. 2011. №1. С. 137–142.
3. Сергієнко Т.І. Особливості та технології прийняття і впровадження політичних рішень в умовах сьогодення. *Гуманітарний вісник ЗДІА*. 2017. Вип. 69. С.189–194

Тема 12. Вироблення та аналіз альтернатив рішення (2 год).

1. Організаційні складові процесу вироблення альтернатив.
2. Вибір альтернатив.
3. Метод «мозкового штурму».
4. Метод «Дельфі».

Основні поняття: альтернатива, вибір, метод, політичне рішення, вплив, громадськість, наслідки, ефективність, результативність.

Література:

1. Валевський О.Л. Державна політика в Україні: методологія аналізу, стратегія, механізми впровадження: Моногр. К.: НІСД, 2001. 242 с
2. Новакова О.В., Пашина Н.П. Аналіз державної політики: навчальний посібник. Луганськ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2013. 216 с.
3. Олійник М.О. Політичне рішення як складова взаємодії влади та суспільства. Режим доступу: https://studies.in.ua/pravo/Polzap_2013_7_31.pdf

Тема 13. Особливості прийняття політичних та адміністративних рішень (2 год).

1. Особливості прийняття рішень у сфері державної політики.
2. Специфіка прийняття урядових рішень.
3. Адміністративні рішення.

Основні поняття: адміністративні рішення, державне управління, політика, влада, керівництво, парламент, уряд, Президент, політичне лідерство, альтернатива, громадяни.

Література:

1. Новакова О.В., Пашина Н.П. Аналіз державної політики: навчальний посібник. Луганськ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2013. 216 с.
2. Примуш М. Процес глобалізації і прийняття політичних рішень. *Український науковий журнал «Освіта регіону»*. 2011. №1. С. 137–142
3. Чабанна М.В. Основні підходи до аналізу прийняття політичних рішень у західній політичній науці. *Наукові записки*. 2009. Т. 95. С. 42–46

Тема 14. Політичні рішення в Україні (2 год).

1. Специфіка владно-політичних рішень в Україні.
2. Місце політичних рішень в процесі розвитку сучасної України.
3. Політичні рішення під час українсько-російської війни.

Основні поняття: владно-політичне рішення, криза, війна, демократизація, трансформація, реформи, стадії, конфлікт, альтернатива, керівництво.

Література:

1. Вайер А. М. Місце політичних рішень в процесі розвитку сучасної України. *Актуальні проблеми політики*. 2019. Вип. 63. С. 194–205
2. Валевський О.Л. Державна політика в Україні: методологія аналізу, стратегія, механізми впровадження: Моногр. К.: НІСД, 2001. 242 с
3. Подвірна Н. Специфіка механізму ухвалення політичних рішень в Україні у період трансформаційних процесів. *Вісник Львів. ун-ту. Сер. Філософські науки*. 2010. Вип. 13. С. 180–187.
4. Сергієнко Т.І. Особливості та технології прийняття і впровадження політичних рішень в умовах сьогодення. *Гуманітарний вісник ЗДІА*. 2017. Вип. 69. С.189–194

7. Завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Політичні рішення: сутність та особливості	1,5
2	Тема 2. Теоретичні засади дослідження політичних рішень	1,5
3	Тема 3. Теорії прийняття політичних рішень	4
4	Тема 4. Підходи до прийняття політичних рішень у західній політичній думці	4
5	Тема 5. Моделі та технології прийняття політичних рішень	1,5
6	Тема 6. Типи політичних рішень	1,5
7	Тема 7. Етапи прийняття політичних рішень, їхня характеристика	1,5
8	Тема 8. Особливості побудови політичного порядку денного	1,5
9	Тема 9. Участь громадськості у прийнятті політичних рішень	1,5
10	Тема 10. Транспарентність політичних рішень	1,5
11	Тема 11. Глобалізація і прийняття політичних рішень	1,5
12	Тема 12. Вироблення та аналіз альтернатив рішення	1,5
13	Тема 13. Особливості прийняття політичних та адміністративних рішень	1,5
14	Тема 14. Політичні рішення в Україні	1,5
Разом		26

8. Кредитно-модульна система оцінювання знань студентів

Навчальний процес здійснюється за традиційною технологією: лекції, практичні (семінарські) заняття, самостійна робота. Також передбачені письмові роботи.

На лекційних заняттях використовуються головню: словесні методи (розповідь, бесіда, пояснення, лекція, діалог); наочні і практичні методи (ілюстрація, демонстрація, а також презентація); метод синтезу, аналізу, індукції, дедукції тощо. На семінарських заняттях використовуються: дискусія, проблемно-пошуковий, інтерактивний методи тощо. У рамках самостійної роботи застосовуються дослідницькі методи.

Оцінка знань, умінь і практичних навиків студентів з курсу «Політичні рішення» здійснюється за 100-бальною шкалою.

Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

- практичні/самостійні тощо – 30% семестрової оцінки (максимальна кількість балів – 30);
- контрольні заміри (модулі) – 20% семестрової оцінки (максимальна кількість балів – 20);
- іспит – 50% семестрової оцінки (максимальна кількість балів – 50).

Поточний контроль знань студентів проводять за трьома складовими:

- контроль систематичності та активності роботи студента впродовж семестру;
- контроль за виконанням модульних завдань/контрольних замірів;
- контроль за виконанням завдань самостійного опрацювання.

При контролі систематичності й активності роботи студентів оцінці підлягають:

- самостійна робота студентів;
- відвідування й активність на семінарських заняттях;
- рівень засвоєння знань програмного матеріалу.

Поточний контроль успішності здійснюється за п'ятибальною шкалою: "5" – відмінно", "4" – добре, "3" – задовільно, "2" – доповнення, "1" – коментарі (участь у дискусії). Письмові роботи до окремих тем – 3 бали. Контроль знань за результатами вивчення змістовних модулів оцінюється в 20 балів (по 10 балів за кожний змістовний модуль). Форма підсумкового контролю – іспит в комбінованій формі (усний і тестовий). Мінімальна кількість балів для допуску студентів до іспиту становить 26 балів. Якщо студент(-ка) отримує 25 балів і менше, він(вона) іспит складає по талону № 2.

Максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів із дисципліни, котра завершується іспитом, становить за поточну успішність 50 балів. На іспиті студент теж може отримати 50 балів.

Поточний контроль та самостійна робота						Сума	Іспит
Змістовий модуль 1, 2						50	50
1	2	3	4	5	6...		

1, 2 ... 14 – теми семінарських занять у рамках змістовних модулів.

При оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами.

9. Розподіл балів, що присвоюється студентам

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Національна шкала	Рейтингова шкала	Шкала ECTS	Пояснення
5 (відмінно)	90-100	A	Відмінно
4 (добре)	81-89	B	Дуже добре
	71-80	C	Добре
3 (задовільно)	61-70	D	Задовільно
	51-60	E	Достатньо
2 (незадовільно)	25-50	FX	Незадовільно
	0-24	F	Незадовільно без права перездачі

10. Контрольні питання для підсумкового контролю (іспиту)

1. Поняття політичного рішення, його відмінності від інших видів рішень.
2. Структура політичних рішень.
3. Підходи щодо розуміння процесу прийняття та реалізації політичних рішень.
4. Функції політичних рішень.
5. Чинники, що впливають на прийняття політичних рішень.
6. Методи ухвалення політичних рішень.
7. Біхевіористська теорія Г. Лассуела.
8. Теорія «обмеженої раціональності» Г. Саймона.
9. Інкременталізм Ч. Ліндблома.
10. «Нормативно- оптимальна» модель І. Дрора.
11. Модель «змішаного сканування» А. Етціоні.
12. Теорія динамічного циклу (Д. Андерсон, Б. Дженкінс).
13. Теорія організаційного інституціоналізму (Д. Марч, Д. Олсен).
14. Теорія всеосяжної раціональності (Дж. Бьюкенен, К. Ерроу, Е. Даунс).
15. Теорія групової репрезентації (Р. Даль, Ф. Шміттер)
16. Класичні моделі процесу прийняття рішень.
17. Альтернативні моделі «політико-управлінських потоків» Д.Кінгдона і «раундів» Г.Тейсмана.
18. Моделі прийняття політичних рішень за Г.Саймоном.
19. Технологія підготовки, прийняття і реалізації політичних рішень.
20. Критерії класифікації політичних рішень.
21. Локальні і національні рішення.
22. Особливості міжнародних політичних рішень.
23. Стадії та стилі прийняття політичних рішень.
24. Правила ухвалення політичних рішень.
25. Схема прийняття політичних рішень за Д. Веймером та А. Вайнінгом.
26. Сутність політичного порядку денного. Етапи формування політичного порядку денного.
27. Публічні консультації і їхня роль в ухваленні політичних рішень.
28. Світовий досвід вивчення участі громадськості у процесі вироблення політичних рішень.
29. Залучення громадян до процесу прийняття політичних рішень в Україні.
30. Відкритість і публічність політичних рішень.
31. Фактори, що обумовлюють взаємозв'язок транспарентності й легітимності політичних рішень.

32. Причини і наслідки обмеження транспарентності політичного рішення.
33. Ефективність політичних рішень.
34. Вплив процесу глобалізації на прийняття політичних рішень.
35. Специфіка прийняття політичних рішень в зовнішній політиці.
36. Організаційні складові процесу вироблення альтернатив.
37. Особливості прийняття рішень у сфері державної політики.
38. Специфіка прийняття урядових рішень.
39. Адміністративні рішення.
40. Специфіка владно-політичних рішень в Україні.
41. Місце політичних рішень в процесі розвитку сучасної України.
42. Політичні рішення під час українсько-російської війни.